

Bildande av Långsjöskogens naturreservat i Borlänge kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området är ca 37 ha och består mest av lövskog och högstammig blandskog intill Långsjön. Vägen till badplatsen ingår ej i reservatet. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Långsjöskogen
Kommun	Borlänge
Län	Dalarna
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i Natura 2000
Församling/socken	Stora Tuna
Naturgeografisk region	28b, kuperad sydlig boreal
Fastigheter	Norr Romme 13:5, Fortifikationsverket Sör Romme 25:7, Borlänge k:n (Långsjöns vattenområde)
Areal	Total areal: 37 ha Landareal: 30 ha Produktiv skogsmark: 29 ha

Syfte med naturreservatet

Biologisk mångfald

Syftet är att bevara ett skogstillstånd med höga naturkvalitéer, stora träd av olika arter och ett rikt växt- och djurliv

Friluftsliv

Tillvarata och underlätta möjligheterna för besök och naturupplevelser i reservatet och ge fortsatta möjligheter till bad i Långsjön.

Syftet ska nås genom

att området skyddas från skogsbruk och annan verksamhet som kan äventyra naturvärdena.

att viss biotopförbättrande skötsel görs vid behov. Mest aktuellt är att röja bort unggranar men där kan också ingå att avverka enstaka träd och trädgrupper för att gynna naturvärdena, friluftslivet eller kulturvärdena

information om reservatet

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Genom att området använts för militär övningsverksamhet har det en unik markanvändningshistoria. Inget produktionsskogsbruk har bedrivits, men det har förekommit både vedhuggning och grävningar i marken. Den historiken har bidragit till dagens utseende med högstammiga ofta glesa blandskogar med ett varierande inslag av grova tallar, granar, björkar och aspar. I sluttningen längs Långsjön och i några andra partier finns ett rikt buskskikt med hägg, björk, rönn, asp och sälg och ett örtrikt fältskikt.

Den nordvästra delen avviker med sitt täta men ganska högstammiga gråalbestånd med inslag av björk och sälg.

Den grova, långa och blandade skogen och den bitvis rika tillgången på död ved skapar många värdefulla småbiotoper för växter och djur t ex ekorre, snok, mindre hackspett, blåsippan, tibast, skavfräken, ormbär, blåtry och nejlikrot.

Området utnyttjas flitigt för promenader, motion och bad.

Miljömål

Detta beslut om att skydda området vid Långsjön som naturreservat bidrar till att uppfylla Levande skogars miljö kvalitetsmål.

Motiv för bildande av naturreservat

Skyddsform

Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan bäst tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till

naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på träden, marken och växt- och djurlivet. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som anges i skötselplanen. Detsamma gäller för uppföljning av kvalitetsmål. Vidare ska föreskrifterna heller inte utgöra hinder för normalt underhåll av vägar och ledningar/ledningsgator

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle
3. gödsla, sprida aska eller använda bekämpningsmedel
4. framföra motordrivet fordon utom på vägen till badplatsen med tillhörande parkeringsplats
5. plantera in växter eller djur
6. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov
2. skötsel av naturreservatet genom t ex röjning och gallring
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår mer i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar
2. framföra motordrivet fordon utom på vägen till badplatsen med tillhörande parkeringsplats

Utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (tex insekter)

Motiv till föreskrifter, undantag mm

A. I *punkterna A1; A4; A5; A6; C1; C2; och C3* förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos vegetationstyper och skogens växter och djur.

I *punkt A2 och A3* förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. *Punkterna B 1 – B 3* medger att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd. De delar som är i restaureringsbehov kräver åtgärder för att höga naturvärden ska uppnås. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär.

C. *Punkterna under C* inskränker allmänhetens nyttjande av området

Skogens träd är grunden för reservatets värde och får inte skadas. Matsvamp och bär får givetvis plockas i reservatet. Fordonstrafik utanför bilvägen skulle utgöra en allvarlig störning och medföra slitageskador.

C3. Förekomsten av ett flertal värdefulla organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse, att undersökningsmetoden inte orsakar bestående skada och att resultaten tillgängliggörs.

Det är tillåtet att tälta i reservatet och att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häckningsplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig

egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken eller bryta torrgrenar från växande träd utan att de skadas. Däremot får man inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, såsom lågor.

Det är för närvarande inte aktuellt att begränsa möjligheten att rida eller köra med häst i området så länge verksamheten inte blir för omfattande.

Ärendets handläggning

I samband med att skogen blev aktuell för avverkning gjorde Länsstyrelsen och Borlänge kommun en gemensam besiktning av området i oktober 2002 som grund för hur den framtida markanvändningen borde vara. Det besöket följdes av flera planer på och avgränsningen av ett naturreservat växte fram samtidigt som avverkningsplanerna skrinlades.

Eftersom marken ägs av staten i form av Fortifikationsverket bör marken kunna föras över till Naturvårdsverket genom en fondöverföring.

I samband med remissen har inga invändningar framförts mot reservatsbildningen, däremot har några redaktionella förbättringar tagits in i beslutet och skötselplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge tillstånd eller dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Kungörelse

Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 4, formulär 6.

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Norrfalk.

I den slutliga handläggningen deltog även Gunilla Garbergs rättsenheten, Beate Löfvenberg plan- och beredskapsenheten, Tommy Nyberg kulturmiljöenheten och från miljövårdsenheten Jemt Anna Eriksson och Torbjörn Rynéus, den sistnämnde föredragande.

Deltagit

Rätts

Plan

Kultur

Miljö

Maria Norrfalk

Torbjörn Rynéus

Bilagor:

- Bilaga 1 Översiktskarta
- Bilaga 2 Beslutskarta
- Bilaga 3 Skötselplan
- Bilaga 4 Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

Sändlista med delgivningskvitto till markägare och sakägare

Fortifikationsverket, 631 89 Eskilstuna
Försvarsmakten, 107 85 Stockholm
Borlänge kommun, 781 81 Borlänge
Södra Tuna Viltvårdsområde, Drabantgatan 2 A, 784 63 Borlänge
Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Sändlista övriga

Skogsstyrelsen, Verkstadsv 8, 771 53 Ludvika
Naturskyddsföreningen, Violvägen 3, 783 50 Gustafs
Jägareförbundet Mitt, Krontallsv 10, 791 55 Falun

Sändlista när beslutet vunnit laga kraft

Lantmäteriet, Box 1962, 791 19 Falun
Planfunktionen på Länsstyrelsen

Lövsjökogen i reservatets norra del

Skötselplan för naturreservatet Långsjökogen

1 Beskrivningsdel

1.1 Administrativ data

Namn	Långsjökogen
Objektnummer	1004215
Län	Dalarna
Kommun	Borlänge
Arealer: <i>(enl VicNatur)</i>	
Totalt	37 ha
Skog	29 ha
Vatten	7 ha
Övrigt	1 ha

Bebyggelser och anläggningar	Förrådsbyggnad, väg till badplats, traktorväg till kommunal luftningsanläggning, parkeringsplats
------------------------------	--

1.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Skogsmark

Marken har långt tillbaka sannolikt använts i jordbruket, både till åkrar och betesmark. År 1974 köptes marken av Fortifikationsverket för att fungera som militärt övningsområde i anslutning till Rommehedslägrat. Gamla skyttegravar och värn återfinns här och var över hela området samt ett f d militärförråd och vägar. Vid militärövningarna har man tagit ved i området och också gjort olika grävningar. Detta har satt en tydlig prägel på delar av skogen, som utvecklats till en öppen, grovstammig blandskog.

Jakt, fiske och övriga fritidsaktiviteter

Jakten ingår i Södra Tuna viltvårdsområde. Reservatet medför inte några förändringar för jakten.

Området används flitigt för promenader, både av besökare till området och av stugägarna på östra sidan av Långsjön. Även ridning och hästkörning förekommer.

I norra änden på Långsjön ligger en kommunal badplats. Även reservatsstranden används i viss utsträckning för bad och för att lägga till med båt. Fisket i sjön förvaltas av Borlänge centrala fiskevårdsområde men sjön utnyttjas inte i någon större omfattning för fiske. Kommunen har en luftningsanläggning i sjön, då den under 90-talet utsattes för omfattande blomningar av blågrönalger med efterföljande syrebrist. Nu har vattenkvaliteten blivit betydligt bättre.

1.3 Beskrivning av området

1.3.1 Geovetenskap

Långsjöskogen är belägen på Tunaslättens finkorniga sedimentmarker. Ett brunjordslager har utbildats där efterhand som lövförna har tillförts. Själva Långsjön och den mindre Kalven är så kallade dödissjöar. De uppkom redan i samband med landisens avsmältning då kvardröjande isblock bäddades in i sedimenten för att sedan smälta undan. Nu bryter grundvattnet fram i sänkorna i form av Långsjön och Kalven där det också finns tydligt utbildade äldre strandlinjer. Långsjön har ett största djup på hela 25 m.

En gammal strandlinje mot Långsjön

1.3.2 Biologi

Trots sin ovanliga historia har skogen utvecklat karaktärer som gör den värdefull ur naturvårdssynpunkt. Skogen är en mosaik av olika miljöer, där det mest iögonfallande är den glesa och högstammiga blandskogen som möter besökaren längs vägen in i reservatet. Där dominerar grova träd av både tall, gran, björk och asp, tillsammans med ett bitvis väl utvecklat buskskikt och ett örtrikt fältskikt.

Längs med Långsjön och i reservatets norra delar finns en mycket fin, tät och flerskiktad lövskog med gott om död ved i olika dimensioner. Här kan man stöta på den mindre hackspetten. I reservatet är det även gott om större hackspett. En mindre skogsdunge i nordväst avviker genom att bestå av en mycket tät och högstammig skog av gråal och björk, med inslag av asp och sälg. I områdets södra delar återfinns ett bestånd med grov tall med inslag av björk samt ett mindre bestånd med grov granskog. Under tallarna är marken av ristyp och där växer bitvis rikligt med skavfräken. I granskogen växer gott om blåsippor, tibast, kransmossa och husmossa.

I Långsjöskogen förekommer också arter som blåtry, klotpyrola, ormbär, tallört, nejlikrot och vitfryle och skogsfåglar som mesar, trädkrypare och nötväcka. Det är gott om bohål och häckningsmöjligheter i de grova träden. Förutom skogens naturvärden i sig är den även intressant som den avvikande oas den utgör ute på Tunaslätten.

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Mossor Krusig ulota	<i>Ulota crispa</i>	Högt signalvärde S3
Kärlväxter Blåsippa Ormbär Tibast	<i>Hepatica nobilis</i> <i>Paris quadrifolia</i> <i>Daphne mezereum</i>	Lågt signalvärde S1 Lågt signalvärde S1 Lågt signalvärde S1
Fåglar Mindre hackspett Skogsduva	<i>Dendrocopus minor</i> <i>Columba oenas</i>	Missgynnad NT Missgynnad NT

Tabell över förekomst av rödlistade arter och signalarter

1.3.3 Kulturhistoria

De mest påtagliga kulturhistoriska lämningarna utgörs av spåren från tiden som militärt övningsområde. Rommehedslägrat som ligger i närheten är ett av landets bäst bevarade mötesplatser för den indelta armén, och sedan 1991 förklarad som byggnadsminne. I detta sammanhang utgör det blivande reservatet en pusselbit i den svenska militärhistorien. Labyrintherna av större och mindre skyttegravar samt en del upplagda skyttevärn, ger dessutom området en spännande och fantasieggande atmosfär som kanske kan locka fram upptäckarglädjen hos både barn och vuxna.

1.3.4 Friluftsliv

I Långsjöns norra ände finns en kommunal badplats, och området används även som strövområde och för ridning. Från badplatsen går en mycket välanvänd och bred stig genom norra delen av reservatet. Överhuvudtaget är det gott om vältrampade mindre stigar i området som vittnar om ett aktivt friluftsliv. Vägen fram till badplatsen går genom reservatet. Parkeringsplats finns längs den vägen (karta). Där kan lämpligen informationstavlan om reservatet placeras.

2 Plandel

2.1 Syfte med naturreservatet

Biologisk mångfald

Syftet är att bevara ett skogstillstånd med höga naturkvalitéer, stora träd av olika arter och ett rikt växt- och djurliv.

Friluftsliv

Tillvarata och underlätta möjligheterna för besök och naturupplevelser i reservatet och ge fortsatta möjligheter till bad i Långsjön.

Syftet ska nås genom

att området skyddas från skogsbruk och annan verksamhet som kan äventyra naturvärdena.

att viss biotopförbättrande skötsel görs vid behov. Mest aktuellt är att röja bort unggranar men där kan också ingå att avverka enstaka träd och trädgrupper för att gynna naturvärdena, friluftslivet eller kulturvärdena

information om reservatet

2.2 Prioritering mellan bevarandevärden

Långsjöskogens naturreservat är viktigt både för de biologiska värdena och för friluftslivet. Om det skulle uppstå konflikter mellan de båda intressena ska ändå de biologiska värdena väga tyngst. Det beror på att det inte torde finnas några friluftslivsintressen som är så starkt knutna till reservatet att de behöver utvecklas just där på bekostnad av reservatets biologiska värden.

2.3 Skötselområden med kvalitetsmål och åtgärder

Reservatet är indelat i 6 skötselområden, som utgår från olika skogstyper

1 Gles, högstammig blandskog

2 Lövskog med höga naturvärden

3 Gråalskog

4 Lövrik tallskog

5 Granskog

6 Byggnader och andra anläggningar

Skötselområde 1: gles, högstammig blandskog, 11,7 ha

Beskrivning

Skogen utgörs av grova tallar, granar, björkar och aspar på öppen örtrik mark eller kringväxta av ett kraftigt buskskikt. Området bär tydlig prägel av vedhuggning.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Det är gynnsamt tillstånd när följande kvalitetsmål är uppnådda:

- Den öppna och lättillgängliga karaktären har inte minskat

- Kontinuerlig förekomst av grova lövträd och grova barrträd
- Busksnåren varken har brett ut sig mer eller minskat påtagligt

Skötselåtgärder

Ungefär vart 10:e år, med start redan inom något år efter reservatsbildningen, genomförs en röjning som fr a, men inte enbart, inriktar sig på att röja bort unggran. Inriktningen ska dessutom vara att hela tiden garantera tillgång på lövträd och barrträd som är på väg att bli grova för att kontinuerligt ersätta de grova träd som dör. Därtill bör plantor som etablerar sig på vissa stigar röjas bort.

Skötselområde 2: Lövskog med höga naturvärden, 7,9 ha

Beskrivning

Tät och flerskiktad lövskog med mycket död ved i olika dimensioner.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Det är gynnsamt tillstånd när följande kvalitetsmål är uppnådda:

- Lövnaturskog med stor andel död ved och visst inslag av barrträd

Skötselåtgärder

Unggranar röjs bort ca vart 10:e år. Enstaka något grövre granar kan ringbarkas för att inte granandelen ska bli för hög.

Skötselområde 3: Gråalskog, 1,9 ha

Beskrivning

Högstammig och tät gråalskog med bitvis stort inslag av björk, samt även inslag av asp och sälg.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Det är gynnsamt tillstånd när följande kvalitetsmål är uppnådda:

- Lövnaturskog med stor andel död ved
- Granandelen är noll eller obetydlig

Skötselåtgärder

All gran röjs bort. Eventuellt kan en del björkar ringbarkas för att skapa död ved.

Skötselområde 4: Lövrik tallskog, 6,6 ha

Beskrivning

Högstammig tallskog med stort inslag av björk och kraftig underväxt av gran, rönn och asp. På marken dominerar lingonris, gräs och mossor.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Det är gynnsamt tillstånd när följande kvalitetsmål är uppnådda:

- Lövrik, flerskiktad tallskog
- Tillräcklig återväxt av tall förekommer för att upprätthålla tallskogskaraktären

Skötselåtgärder

Nästan all gran röjs bort med lämpliga intervall. Där tallföryngring förekommer ska denna gynnas genom bortröjning av lövsly. På ett par andra partier bör man prova att röja bort lövet med sikte på att tallföryngring ska ske. Om detta lyckas ska lövet fortsätta att röjas bort i lagom omfattning, om det inte lyckas får lövet ta överhanden igen. Om tallföryngringen lyckas kan metoden prövas på ytterligare delar. Där lövuppslaget kommer att dominera bör en utglesning ske så småningom.

Skötselområde 5: Granskog, 1,3 ha

Beskrivning

Grovstammig granskog med fräken, tibast och blåsippor i fältskiktet.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Det är gynnsamt tillstånd när följande kvalitetsmål är uppnådda:

- Grannaturskog med fri utveckling

Skötselåtgärder

Skogen lämnas till fri utveckling.

Skötselområde 6: Byggnader och andra anläggningar

Beskrivning

I området finns ett f d militärförråd som även nu används som förråd. Vägen förbi förrådet är bommad. Längs vägen till badplatsen låg tidigare ett bränsleförråd som nu är bortstadat. Där intill finns en enkel parkeringsplats och några p-skyltar. Där kan med fördel informationstavlan om reservatet placeras. På olika håll i reservatet finns också stigar och leder i varierande skick. De får inte användas av motordrivna fordon. Längs reservatets södra gräns finns en liten traktorväg som används vid skötseln av luftningsanläggningen i Långsjön.

Skötselåtgärder

Informationstavlan om reservatet sätts upp i anslutning till parkeringsplatsen längs vägen till badplatsen.

Förrådsbyggnaden och vägbommarna underhålls

I samband med röjningsarbeten i reservatet kan plantor röjas bort på och intill stigar, leder och byggnader

3 Jakt och fiske

Reservatet medför inte några förändringar för jakt och fiske.

4 Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar.

Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Kvalitetsmål

Uppföljning av de kvalitetsmål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljningen.

5 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

6 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Finansiering
Informationsskylt	1	Reservatsanslag
Röjningsarbeten	2	Reservatsanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	2	Reservatsanslag
Uppföljning av kvalitetsmål	2	Reservatsanslag

7. Bilaga

Skötselkarta

Långsjöskogen
Skötselkarta med numrerade
skötselområden

Skala 1:5000